ئەفسانەی "خەباتی ڕزگاریخوازی نەتەوەیی" و ئاسەوارەکانی بەرژوەوەندی ناسیۆنالیزمی چەپ.. سابیر .م

لە ڕۆژی دووشەممە ٨ی مانگی ئەیلولی ئەمساڵدا نیپاڵ گەورەترین خۆپیشاندانی تونددوتیژانەی جەماوەری بەتایبەت لە پایتەختی ئەو وڵاتە کاتماندۆ بەخۆوە بینیوە.

ڕق و بێزاری کۆکۆ بووی جەماوەری چەوساوەی نیپاڵ ، بەووی حاکمانی وڵات وئەو پارتە چەپە ناسیۆنالیستیانەوەک پێکهاتەی دەسەڵاتی سیاسی لەو وڵاتەدا تەقیوە ، کە بە درێژایی ساڵانێکی زۆرە لە سەر حوکمن ، بەتایبەت دوای داخستن و قەدەغەکردنی تەواوی کەمایەتیەکان و بەرنامە دیگیتاڵ تایبەتیەکانی پێیوەندیگرتن لەو وڵاتەدا .

سەرەتا لەبەر گرنگی شوێن و هەڵکەوتەی جوگرافیایی وڵاتی نیپاڵ کە کەوتۆتە دامێنی چیاکانی هەمالایا ، وە نزیکایەتی ئەم وڵاتە لەگەڵ هیندستان و چین وبەنگالادش و سریلانکاو ، وە دواتر کارکردی ئاستوخۆ یان ناڕاستوخۆی هەر بزووتنەوەیەکی سیاسی ئادیکاڵ یان شۆشگێڕانە کە لەم وڵاتانەدا دەنێ ئاراوەو سەر هەڵدەدەن ، هەنگدانەوەی خێی ئەبێت لەسەر ئاسەی خەباتی چینایەتی و سیاسی لە نیپاڵ و ئ بە پێچەوانەشەوە ، هەر بەم هەیەوە هەنگە نیپاڵ ئەگەری ئەوەی لە خەدا هەگرتبێت ، کە ببێتە میحوەری گەڕانکاریکان لە وڵاتانی ئەو ناوچەیەو ، تەواوی ئاسیاو بگرێ پێشبینی کەپیکردنی ئەم ئەزموونەی (نەوەی Z) لە وڵاتانی تری جیهانیش ئەکرێت .

هەربۆیە هەلومەرجی خێیی و ئەبژێکتیڤی ئەو ناوچەیەو نیپاڵ، ئەوە ئەخوازێت کە ئاوەک لە مێژووی سیاسی ئاڵۆزو پێچیدەی ئەو وڵاتە بدرێتەوە وە کارکردی ئابووری و سیاسی وە فەرهەنگی خەباتکارانەی ئەو پارتە سیاسیانەی کە لەو وڵاتانەدا هەبووە چیە و چۆن بووە ؟

وە چۆن توانیویانە خەباتی خودی چینی کرێکارو چەوساوەکانی ئەو وڵاتە بەلاەدا بەرن و چەواشە بکەن ؟

بەدرێژایی ئەو چەند ساڵەی کە بەدوای کەتایی هاتنی حوکومەتی مالیکیدا هاتوە لە دوای ساڵی 2008 وە ، نیپاڵی بەرەو قۆناغێکی تازەی چەندایەتی و چەنایەتی خەباتی چینایەتی گواستەتەوە ، وە چینی کرێکار و چەوساوەکانی تر وەک جوتیارانی هەژار وگەنجان و لاوانی خستەتە بەردەم دووەیانێکی نوێی خەباتی چینایەتی و سیاسی لەو وڵاتەدا ، دوو ەیانێک کە هەرچی زیاتر ڕۆژی پارتە (کۆمۆنیستی و چەپەکانی) لەوڵاتەدا خستەتە بنبەست و قەیرانێکی سیاسی گەورەوە ،وە جیهانبینی ئیفەرمیستانەی مائیستانیان ،هەرچی زیاتر بە جەماوەری ستەمدیدەی ئەو وڵاتە ڕۆشنتربەتەوە ، وە زەمینەیەکی فیکری و سیاسی لەبارتری دروستکردووە ، بە سەرهەڵدانی بزووتنەوەیەکی شۆشگەڕانەی مارکسیستی .

لە ئاکامی ئەم خرۆشانە جەماوەریانەی 8ی مانگی ئەیلولدا ، کە لاوان و گەنجانی(نەوەی Z) لە نیپاڵ پێی هەڵسان وە بەسوود وەرگرتنیان لە بەرنامە دیگیتاڵیەکان لە پێناوی ڕۆکخستنی ئەم ئاپڵیکەیشنە جەماوەریە ، وە توانیان سەرو سیما بە جوڵانەوەیەکی ناڕازایەتی نوێی تایبەتمەند بدەن ، وە بگەن بە ئاستێک لە هێزو توانایی خەیان ، کە سەرێک کەماری نیپاڵ ناچاربکەن ، کە بەیار بدات دانیشتنەکانی پەرلەمان هەڵپەسێرێت و تاهەڵبژاردنێکی تر ڕایانبگرێت ، شانبەشانی ئەم بەیانەی سەرێک کەمار کە پەرلەمانی لە کارخست ، سوپای فەرمی نیپاڵ پەیوەندی کردوە بە گروپێکی دیاریکراو لە هەڵسوڕاوانی لاوانی ئاپڵیکەیشنی نیپاڵ کرد ، بەناوی (Hami Nepal) ، بەڵام ئەوەی لەردا شایانی باسکردنە ، ئەوەیە کە شوناسنامەی سیاسی ئەم گروپە نادیارەو ، خەیان بە گروپێکی (سەربەخۆ !) لە قەڵەم ئەدەن.

بەگوڕەی ئەو پەیوەندیەی کە سوپا لەگەڵ ئەواندا کردویەتی ،سوپا ئەوانی ئاسپاردووە ، کە سەرێک وەزیرانێکی کاتی لەناو خەیاندا هەڵبژێرن ، تا بتوانێت ئەم ماوەی شەش مانگەی کەلە بەردەمیاندایە بگوزەرێنێت ، تا هەڵبژاردنێکی داهاتوی تر ، کە بەیاڵە لە مانگی ئازاری ساڵی 2026 دا ئەنجام بدرێت.
ئەوەبوو ئەو ئاسپاردەیەی کە سوپای میللی پێی سپارد بوون بەئەنجام گەیاندو ، توانیان بەو بەیاڵە بدەن کە (سوشیلا کارکی – Sushila Karki) تەمەن 73 ساڵ وەک سەرێک وەزیرانێکی کاتی هەڵبژارد. دەستنیشانکردن و بەیادانی ئەم گروپە کە (سوشیلا کارکی –) ببێتە سەرێک وەزیرانێکی کاتی ، ڕازامەندی سەرێک کەمارو سوپای فەرمی میللی نیپاڵیشی بەدوای خەیدا هەنا .

ئەم هەڵچوون و خرۆشانە جەماوەریانە کە لە پایتەختی (کاتماندۆ)

وە شارکانی تر ڕوویان دا، بوونە هەی کوژرانی لانی کەم 75 کەس، وە بریندار بوونی زیاترلە 2100 کەس ، وە هەڕاتنی نزیکەی ١٣ هەزار زیندانی .

بەگومان ئەمە یەکەمین ڕووداو و ڕاپەڕین و گەڕانکاری سیاسی نییە لەم وڵاتە ، وە دوایەمینیش نابێت ، وە هەڵگ وەیشەی قوڵی ئابووری و سیاسیان هەیە ، هەروەها بەهەی کارکردی خراپی حوکمڕانی بەرژوا نیشتمانیەکانی نیپاڵ و پارتە ئیفەرمیستە مائیستەکانی هەمیشە کەمەگای نیپاڵ لە قەیرانکەوە بە قەیرانکی تر درێژیان بە حوکومەتەکانی خەیانداوە .

هەربۆیە واپۆیست دەکات کە بە وردی ئاوڕەک لە بنەمای بەرنامە و پایەی فیکری و سیاسی پارتە سیاسیەکانی ئەو وڵاتە لە ڕابوردودا بدرێتەوە، وە ئاسەی خەباتی سیاسی و چینایەتی ئەو ناوچەیەو لانی کەم نیپاڵ هەڵبسەنگێندرێت .

درێژەی هەیە ….

سابیر .م
29.9.2025